

ИРИТЕЛ а.д. БЕОГРАД
Београд, Батајнички пут 23

ПОСЛОВНА ПОЛИТИКА ЗА 2013. ГОДИНУ

БЕОГРАД
25. јун 2013. године

Табела Т1. План прихода и расхода (у хиљадама динара)

Приходи	555.342
Расходи	532.716
Лична примања у доходовним организационим јединицама	209.678
Лична примања пратећих служби	65.668
Директни трошкови у доходовним организационим јединицама	184.680
Директни трошкови пратећих служби	14.530
Заједнички расходи	58.160
Добитак пре опорезивања	22.626

Пословна политика ИРИТЕЛ а.д. БЕОГРАД за 2013. годину

1. Увод

Актуелна финансијска криза и даље траје тако да нас очекује још једна тешка година у којој се треба изборити за заустављање смањења наруџбина код већине наших постојећих купаца, а посебно код Телекома Србија, нашег највећег купца. Очекивано смањење инвестиционих активности наших дугогодишњих купаца у области телекомуникација се односи и на испоруку наших система и на област инжењеринга.

Многи корисници наших производа и услуга и даље ће инсистирати да већину послова радимо у условима одложеног плаћања или кредитирања, са роковима од три месеца до пет година, уз грејс периоде код кредитирања који се крећу од шест месеци до годину дана. Због тога је и даље неопходно да ИРИТЕЛ има добру сарадњу са својом пословном банком, како би се уз коришћење одговарајућих краткорочних и дугорочних кредитних линија одржала потребна ликвидност током године.

У 2013. години се планирају финансијски резултати на нивоу резултата остварених у 2012. години. Планира се укупан приход од 555,3 милиона динара (у 2012. години је остварено 553,9 милиона динара), а уз планиране расходе од 539,2 милиона динара, очекује се добитак од око 22,6 милиона динара.

2. Основне смернице пословне политике у 2013. години

Како очекивани пословни амбијент у 2013. години остаје неповољан, неопходан је интензиван и континуалан рад у свим програмским областима ради успешног проласка кроз период кризе. Изузетно је важно и даље радити на развоју и апликацијама нових производа које тржиште тражи и остати активно присутан код свих садашњих партнера. Паралелно са тим морају се појачавати активности на иностраном тржишту и остварити нови контакти са свим

потенцијалним купцима наших производа и услуга на домаћем тржишту. И у области развоја и у области инжењеринга треба активно истраживати тржиште, и у складу са потребама и могућностима пласмана ширити своје активности увођењем нових производа и услуга.

Телеком Србија и Војска Србије остају најзначајнији партнери, али потребно је остварити контакте са што већим бројем потенцијалних купаца, посебно у иностранству.

Поред рада на остваривању што већег прихода, што је први приоритет у пословању, треба посветити и велику пажњу значајном смањењу свих трошкова пословања. Потребно је смањити и оптимизовати трошкове набавке репроматеријала и режијске трошкове, а посебну пажњу треба посветити оптимизацији трошкова одржавања старе и нове зграде. Исплате зарада треба прилагођавати пословним резултатима. Неопходно је све кадровске ресурсе оптимално користити. Континуално треба преиспитивати целокупну организацију фирме (доходовне јединице, службе) и оптимизовати је.

3. Извод из финансијског плана ИРИТЕЛ-а за 2013. годину

У табелама Т.1. до Т.5. дат је извод из финансијског плана за 2013. годину.

Основни план (табела Т.1.) указује да се планира укупан приход од 555,3 милиона динара, расходи од 532,7 милиона динара, а добит од 22,6 милиона динара.

Табела Т.2. показује структуру прихода по купцима.

У табели Т.3. дата је структура планираних прихода, расхода и добити по организационим јединицама. У Сектору за оптичке системе преноса, Сектору за радио комуникације и Сектору за пратеће програме, Одељењу за енергетску електронику, се планира повећање прихода у односу на реализацију у 2012. години, док се у осталим организационим јединицама очекује смањење прихода у односу на 2012. годину. Одговарајућим смањењем и контролом свих расхода

Табела Т2. Структура прихода по купцима
(у хиљадама динара)

ТЕЛЕКОМ СРБИЈА	306.430	55,2%
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ	93.363	16,8%
МИНИСТАРСТВО НАУКЕ	26.664	4,8%
ТЕЛЕНОР	18.530	3,3%
ЕДБ	10.350	1,9%
РАТЕЛ	4.060	0,7%
ТЕЛЕКОМ СРПСКЕ	3.669	0,7%
ОСТАЛИ	92.276	16,6%
УКУПНО	555.342	100,0%

планира се остварење добити на нивоу ИРИТЕЛ-а, као и у свим организационим јединицама, осим у Сектору за комутационе системе, који је у фази гашења, тј. реструктурирања. Да би се обезбедило стабилно и позитивно пословање ИРИТЕЛ-а неопходно је непрестано пратити реализацију ове пословне политике и предузимати све потребне мере у случају одступања од ње. Ово остаје основни и стални задатак руководства ИРИТЕЛ-а.

Табела Т3. Структура прихода, расхода и добити по организационим јединицама (у хиљадама динара)

		Приходи	Расходи	Добит
ЦСП	Центар за системе преноса	370.852	346.957	23.895
	<i>ОСП Сектор за оптичке системе преноса</i>	262.431	245.757	16.674
	<i>ПСП Сектор за приступне системе преноса</i>	57.529	53.372	4.157
	<i>СПр Сектор производње</i>	47.761	44.697	3.064
СКС	Сектор за комутационе системе	3.467	12.082	-8.615
СРК	Сектор за радио комуникације	106.858	104.437	2.421
СПП	Сектор за пратеће програме	69.797	65.205	4.593
	<i>ЕНЕ Одељење енергетске електронике</i>	63.492	57.993	5.499
СТЗ	Стара зграда	4.368	4.035	333
	УКУПНО	555.342	532.716	22.626

У табели Т.4. дата је структура расхода по врстама, а у табели Т.5. структура планираних инвестиционих улагања у укупном износу од 26,1 милиона динара. Највећи део ових средстава односи се на развојну и мерну опрему везану за реализацију развоја, као и на производну опрему. Планирано је и улагање у стамбене кредите за запослене, али коришћење тих средстава, као и средстава за сва друга улагања ће директно зависити од остваривања пословне политике и ликвидности, и биће под сталном контролом.

4. Оцена реалности прихода

ТЕЛЕКОМ СРБИЈА: 55,2% учешћа у укупном приходу, одложено плаћање или кредит. Нешто више него што је реализовано у 2012. години, планиран приход се може оценити као изванредан.

Министарство одбране: 16,8% учешћа у укупном приходу, значајно повећање у односу на претходну годину, највећим делом изванредан приход.

Министарство науке: 4,8% учешћа у укупном приходу, на нивоу прихода из претходне године, изванредан приход.

ТЕЛЕНОР: 3,3% учешћа у укупном приходу, смањење у односу на претходну годину, изванредан приход.

Табела Т4. Структура расхода
(у хиљадама динара)

Лична примања	251.583
Материјал за производњу	121.007
Остали материјал	4.290
Гориво и енергија	10.460
Производне услуге	57.219
Амортизација	11.729
Ауторски и уговори о делу	5.068
Службена путовања и остали лични расходи	17.882
Остали расходи	53.478
УКУПНО	532.716

Табела Т5. Планирана инвестициона улагања (у хиљадама динара)

Рачунарска опрема	245
Развојна и мерна опрема	11.920
Производна опрема	8.800
Аутомобили	3.520
Инвестиционо одржавање зграде	1.595
УКУПНО	26.080

ЕДБ: 1,9% учешћа у укупном приходу, нови велики купац, извес-тан приход.

РАТЕЛ: 0,7% учешћа у укупном приходу, извесан приход.

Телеком Српске: 0,7% учешћа у укупном приходу, смањење у односу на претходну годину због смањења инвестиционих актив-ности Телеком Српске, извесан приход, има простора за повећање.

Остали: 16,6% учешћа у укупном приходу, у овој групи је већи број купаца, највећом делом извесан приход, великим делом везан за Сектор производње.

5. Коментар планова организационих јединица

5.1 Центар за системе преноса

План пословања у 2013. години заснован је на очекиваним наруџбинама наших уређаја и система од Телеком-а и државних инситуција, наруџбинама од корисника из иностранства као и од очекиваних активности монтаже електронских склопова за ко-риснике ван ИРИТЕЛ-а.

Активности ЦСП груписане су:

1. Развој, производња и инжењеринг ОСП
2. Развој, производња и инжењеринг ПСП
3. Монтажа електронских склопова

3.1 За потребе ИРИТЕЛ-а

3.2 За кориснике ван ИРИТЕЛ-а

Пласман наших уређаја и система тесно је везан и са активнос-тима пројектовања и монтаже наших испоручених производа. Ор-ганизација тих послова и праћење финансијских резултата оства-рује се кроз активности сектора ОСП и ПСП.

План услуге монтаже електронских склопова за 2013. годину се заснива на наставку и унапређењу сарадње са корисницима који већ користе наше услуге, као и успостављање сарадње са новим клијентима. Очекује се даљи раст у пословима услужне монтаже и комплетног екипирања уређаја са монтираним склоповима.

При овоме планирани приход је:

70,8% - сектор ОСП, 15,5% - сектор ПСП,

12,9% - сектор производње СПР и 0,8% заједнички приход

Планирани приход у 2013. години (370,9 милиона динара) је на нивоу оствареног у 2012. (износи приближно 98%) уз нешто мању планирану добит у односу на реализовану у претходној години (75%).

Опредељење да је основа рада ЦСП – сопствени развој и про-изводња, неопходно је подржати одговарајућим наведеним актив-ностима:

- Налажење нових тржишта за наше постојеће уређаје и систе-ме (како код нас тако и у иностранству). Ово посебно важи за уређаје који могу бити потребни државним институцијама,
- Развој нових уређаја и система према актуелним трендовима развоја телекомуникација,
- Развој нових уређаја прилагођених очекиваним потребама или по наруџбинама,
- Смањењу производних и продајних цена наших постојећих и будућих производа рационализацијом трошкова производње,
- Повећаном присуству код ТЕЛЕКОМ-а и државних инситуција (као базе наших развојних и производних активности),
- Приказивању наших производних могућности за монтажу електронских склопова и екипирање уређаја.

Планиране активности у ЦСП у 2013. и надаље потребно је пратити и одговарајућим инвестицијама у кадрове и опрему.

1. У сва три сектора предвиђено је (и урачунато) запошљавање нових људи, које ће бити праћено и оптимизацијом кадровских ресурса на нивоу центра,

2. За кредитирање кадровских станова предвиђена су одговарајућа средства,

3. За набавку развојне и производне опреме планирана су средства.

Реализација свих планираних инвестиција повезана је са текућом реализацијом послова и финансијским резултатима.

5.1.1 Сектор за оптичке системе преноса

Као и ранијих година активности Сектора за оптичке системе преноса ће се одвијати у три главна правца, сопствени развој нових уређаја, сопствена производња и учешће на пројектима код Министарства за науку:

- Производња и испорука опреме, пројектне документације и радова на монтажи и пуштању у рад нове генерације SDH система ODS2G5 и OTS622 Ирител. По први пут се планира уговарање и испорука веће количине уређаја из нове серије OTP10G као један од најважнијих стратешких и комерцијалних циљева Ирител-а. Највећи део опреме биће испоручен Телекому Србија и за потребе државних институција.
- Главне развојне активности ће и даље бити усмерене ка стварању нових функција и јединица за платформу OTP10G за протоке до 40x10 Gbit/s, и софтвера за управљање на нивоу мреже ових уређаја (NMS).
- Код Министарства за просвету и науку у оквиру новог циклуса 2011-2014., као трећа година истраживања, наставља се рад на два пројекта. Први, који се односи на OTN/DWDM/ROADM платформу 10/40/100 Gbit/s ће имати за циљ практичну верификацију платформе OTP10G IRITEL а други који се односи на развој модела брзих рутера у сарадњи са ЕТФ Београд ће имати за циљ верификацију појединих функција.

На финансијском плану, планира се приход од око 262 милиона динара, што је више од оствареног прихода у 2012. години за око 5,6%. Планира се мања добит него у претходној години, али треба рећи да се у овај план ушло опрезно на бази прелиминарно најављених поруцбина од стране главног купца Телекома Србија, а које могу да буду и нешто веће.

За реализацију производних и развојних активности је неопходна оптимизација кадровских ресурса у ЦСП као и пријем једног или више приправника (сарадника). Планирају се и значајна инвестициона улагања у мерну опрему неопходну за развој OTP10G платформе.

5.1.2 Сектор за приступне системе преноса

Основне активности у Сектору ПСП (Приступни системи преноса) у 2013. години ће се одвијати у два правца:

- производња, испорука и монтажа FSM4 уређаја, флексибилних мултиплексера и конвертора интерфејса
- нови развој.

Планом пословања за 2013. годину су предвиђени приходи од продаје уређаја специјалним корисницима и Телекому Србија. Такође је предвиђен приход од контрола, пуштања у рад уређаја и израде пројеката изведеног објекта. Планиран је и приход од извозних активности.

Планирани приход у Сектору ПСП за 2013. годину је 57,5 милиона динара, а расход 53,8 милиона динара. Планирана добит је 3,7 милиона динара. Уговорено и пред уговарањем је 80% прихода.

Што се тиче развојних активности у 2013. години, радићемо на следећим уређајима:

- FSM-M - флексибилни сигурносни модул (војна варијанта) – верификациона испитивања
- FLT - флексибилни линијски терминал – израда прототипа
- GMC - Gigabit Media Converter - тестирање код корисника (Телеком Србија)
- IPAN - VDSL2 и VoIP приступни уређај - тестирање код кори-

сника (Телеком Србија)

- SMH, SUH - управљиви и неуправљиви switch са 20 интерфејса: 8xFE PoE + 8xFE + 2-4xFX – завршетак развоја
- SNB - систем за централизовани надзор баржи

Уређај FSM-M је у фази интерних испитивања, а завршетак верификационих испитивања очекујемо до средине 2013. године. Што се тиче уређаја FLT, израду прототипа очекујемо до краја 2013. године.

Интензивно радимо на медија конвертору GMC, па тестирање (код корисника) прве варијенте уређаја (стоно кућиште) очекујемо крајем маја 2013. године. Такође, припремамо документацију и уређај IPAN за тестирање код корисника.

Завршетак развоја уређаја SMH, SUH је планиран за средину 2013. године, после тога се планира производња прве серије.

Пројекат SNB је у почетној фази, остварили смо прве контакте са корисником (ЈРБ – Југословенско речно бродарство) и уколико наставимо сарадњу, могућа је реализација прототипа у 2013. години

5.1.3 Сектор производње

Сектор производње врши услуге монтаже електронских склопова за кориснике из и ван ИРИТЕЛ-а.

План услуге монтаже електронских склопова за кориснике ван Иритела за 2013. годину заснива се на наставку и унапређењу сарадње са корисницима који већ користе наше услуге, на нивоу обима производње оствареног у претходној години.

Планирана је значајна инвестиција у опрему за селективно лемљење, а за случај да се обим екстерних услуга знатно повећа припрема се елаборат о оправданости улагања у нову производну линију за SMD монтажу електронских склопова.

Планирани приход и добит у Сектору СПр за 2013. годину су на нивоу оставарених у претходној години.

5.2 Сектор за комутационе системе

У Сектору за комутационе системе, који у 2012. години није потпуно угашен, остали су послови техничке подршке систему СИБ и израда пројеката за INTRACOM и HUAWEI, што треба да обезбеди приход од 3,5 милиона динара. Овај приход не може да обезбеди покриће ни минималних трошкова преосталих сарадника у овом сектору, тако да се и у 2013. години планира губитак у овом сектору од 8,6 милиона динара.

5.3 Сектор за радиокомуникације

Анализом пословања у последње три године евидентно је рапидно смањење прихода у области услуга инжењеринга, посебно у домену пројектовања. На пословима инжењеринга је планиран приход од око 49,5 милиона динара, што би представљало повећање од око 17% у односу на прошлу годину. За реализацију наведеног повећања неопходна је измена структуре инжењеринг услуга.

Имајући у виду стање у домену инжењеринг услуга, оријентација Сектора је поново усмерена у последње три године на развојне и производне задатке. Сходно томе, уговорени су или ће бити уговорени развојни и производни наменски пројекти, засновани на софтверски дефинисаном радију, који обухватају:

1. Модернизацију радара старе технологије (петогодишњи уговор),
2. Радио-опрему за заштиту личности,
3. Комерцијализација шестоканалног широкопојасног радио-пријемника у КТ опсегу,
4. Комерцијализација фамилије антенских разделника са комутаторима

За неке од наведених програма корисник је обезбедио средства, док је за неке програме неопходно проширити тржишта.

На пројекту код Министарства просвете и науке је уговорен приход од око 9 милиона динара.

Планом пословања Сектора за радио-комуникације је предвиђен приход од 106,8 милиона динара и добит од око 2,4 милиона динара. За његово спровођење су неопходни:

1. Одржање постојећих кадровских ресурса, стимулисање кључних сарадника и прилагођавање кадрoвске структуре планираним пословима,
2. Пријем нових младих истраживача,
3. Изузетно брижљиво трошење средстава за услуге подизвођача и спољних сарадника, као и за набавку материјала, модула и уређаја,
4. Успешан завршетак испитивања модернизованог радарског система у ТОЦ-у и наставак послова на модернизацији радарског система у складу са уговором,
5. Комерцијализација осталих наменских програма (КТ радио-пријемник, антенски разделник с комутатором, радио-опрема за заштиту личности).

5.4 Сектор за пратеће програме

Одељење за енергетску електронику: Планом пословања за 2013. годину је предвиђено да Одељење за енергетску електронику оствари приход од 63,5 милиона динара, што је око 9% више него што је релизовано у 2012. години. Овакав план представља програмску и финансијску стабилизацију програма енергетске електронике у ИРИТЕЛ-у.

Око 43% прихода се планира од продаје и инсталације система за Војску Србије, која је постала доминантан купац у области енергетске електронике. Уређаји који се примењују у електродистрибуцијама треба да обезбеде око 16% прихода одељења, а послови за Телеком Србије око 10%. Планиран је наставак изградње система за даљински надзор уређаја у Телекому Српске, што треба да донесе 6% прихода.

Део прихода од око 7% се остварује кроз реализацију пројеката код Министарства науке, а остатак прихода (око 18%) од различитих уређаја за напајање за потребе већег броја купаца.

У области енергетске електронике, за коју постоји перспективно тржиште, треба уложити велике напоре да би се обезбедио пласман и код већ постојећих купаца, посебно Телекома Србија, и код нових, као што су Електродистрибуције, Радиодифузни центар Црне Горе и друге компаније, посебно у иностранству.

Одељење за технологију: У одељењу за технологије планирани приход везан је искључиво за пројекат који финансира Министарство за науку. Овај приход није довољан да поред личних доходака покрије и трошкове режије у овом одељењу.

Планирано је да се у заједничком делу Сектора за пратеће програме и у 2013. години реализује уговор о техничкој подршци систему ДКТС, али због проблема у наплати потраживања од РУРПН ТЕЛЕКОМ-а постоји велики ризик да се не оствари одговарајући финансијски ефекат.

6. Закључак

Економска криза, започета пре више година, још увек траје тако да се и у 2013. години очекују тешки услови пословања. Телеком Србија, традиционално највећи купац ИРИТЕЛ-ових производа и услуга, и даље има смањени обим својих инвестиционих активности, а други потенцијални купци се споро одлучују на нове инвестиције.

У таквим условима ИРИТЕЛ-ов план пословања предвиђа остваривање прихода и добити на нивоу из претходне године. Да би се то остварило у текућој години, али и да би се поставиле чврсте основе за наредне године, потребно је ставити нагласак на наступ и пласман производа и услуга на иностраном тржишту, на ширење асортимана производа и услуга, као и на подмлађивање кадра. Са друге стране, рационализација пословања и смањење свих трошкова који нису у директној вези са повећањем продаје остаје трајан задатак.

Надзорни одбор

Mr Лазар Трпковић, дипл. инж.

Председник

Љубомир Дамјановић, дипл. инж.

Проф. др Жељко Ђуровић, дипл. инж.

Проф. др Мирослав Дукић, дипл. инж.

Mr Јанко Пешић, дипл. инж.

Извршни одбор

Генерални директор и председник Извршног одбора

Драган Ковачевић, дипл.инж.

Извршни директори

Љубомир Филипов, дипл. инж.

Предраг Мићовић, дипл. инж.

Mr Томислав Шух, дипл. инж.

Mr Младен Милеуснић, дипл. инж.

Mr Нинко Радивојевић, дипл. инж.

Финансијски руководилац

Нада Медић, дипл. ецц.

Ревизор

“MOORE STEPHENS Ревизија и Рачуноводство” д.о.о.

Београд

ИРИТЕЛ а.д. БЕОГРАД

Батајнички пут 23, 11080 Београд, Србија

Матични број друштва: 07026617, Број решења уписа у судски регистар: БД 665

Генерални директор (011) 3073 515, Служба продаје и маркетинга (011) 3073 555

Маркетинг (011) 3073 544, Централа (011) 3073 400, Факс (011) 3073434

E-mail: info@iritel.com

<http://www.iritel.com>